

Udskrift
af
Arbejdsrettens dom af 13. juni 2014

I sag nr. AR2013.0151:

Dansk Arbejdsgiverforening
for
Dansk Byggeri
for
Lind & Risør A/S
(advokat Helge Werner)
mod
Landsorganisationen i Danmark
for
Blik- og Rørarbejderforbundet
(jurist Dennis Schnell Lauritzen)

Dommere: Peter Andersen, Poul Flemming Hansen, Poul Dahl Jensen (retsformand), Erik Kjærgaard, Asger Tue Pedersen, Steen A. Rasmussen og Arne Sørensen.

Indledning

Sagen angår, om Blik- og Rørarbejderforbundet lovligt kan iværksætte blokade mod Lind & Risør A/S med henblik på at få virksomheden til at tiltræde Rørprislisten.

Påstande

Klager, Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Lind & Risør A/S, har nedlagt påstand om, at Blik- og Rørarbejderforbundet skal anerkende, at forbundets blokadevarsel af 9. januar 2013 er ulovligt.

Klager har endvidere nedlagt påstand om, at Blik- og Rørarbejderforbundet skal tilbagekalde blokadevarsel af 9. januar 2013.

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Blik- og Rørarbejderforbundet, har nedlagt påstand om frifindelse.

Overenskomstgrundlag

I overenskomsten for metal- og blik- og rørarbejde, der er indgået mellem Dansk Byggeri, Dansk Metal og Blik- og Rørarbejderforbundet, hedder det bl.a. følgende:

”Kapitel 6 Akkordarbejde

§ 22 Regler for akkordarbejde på ikke-permanente arbejdspladser

Akkord m.m.

1. Hvor der forekommer akkorder, bonusordninger, produktionstillægsordninger og produktivitetsfremmende lønsystemer i øvrigt, er der højst adgang til ændringer af betalingsgrundlaget en gang pr. overenskomstår.
2. Medarbejdere, der pr. 28. februar 1983 var aflønnet med tidløn, forbliver tidlønsarbejde, medmindre der efter henvendelse fra de lokale parter opnås enighed mellem organisationerne om et produktivitetsfremmende lønsystem med dertil hørende betalingsgrundlag.
3. Overenskomstparterne anbefaler, at der på ikke-permanente arbejdspladser i bygge- og anlægsområdet anvendes akkord eller andre produktivitetsfremmende lønsystemer, der kan fastsættes ved forhandling i den enkelte virksomhed.
4. Krav om akkord skal fremsættes skriftligt 6 arbejdsdage efter påbegyndelsen af det arbejde, hvor akkord ønskes.
5. Når en repræsentant for medarbejderne over for arbejdsgiveren eller dennes repræsentant fremsætter krav om akkord, skal arbejdsgiveren svare skriftligt herpå inden 6 arbejdsdage.
6. Opnås ikke enighed om, hvorvidt et arbejde skal udføres på akkord eller ej, står det parterne frit at lade spørgsmålet afgøre efter de fagretlige regler.
7. Beslutter voldgiftsretten, at arbejdet skal udføres i akkord, henvises spørgsmålet om betalingen herfor til forhandling mellem parterne. Opnås herved ikke enighed, fastsætter voldgiftsretten betalingen for arbejdet.
8. Beslutter voldgiftsretten, at arbejdet skal udføres i timeløn, fastsættes denne i henhold til overenskomstens § 20.
9. I tilfælde, hvor der lokalt indgås aftale om at anvende akkordsatserne anført i rørprislisten eller blikkenslagerpriskuranten, og der opstår fortolkningstvister, afgøres sådanne efter de mellem Dansk Byggeri, Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark og Dansk Metalarbejderforbund gældende fagretlige regler.
10. Arbejdsgiveren kan dog i alle tilfælde, hvor hensynet til arbejdets tarv kræver det, eller andre særlige forhold gør sig gældende, forlange arbejdet udført som timelønsarbejde efter foranstående regler.

Anmærkning

For virksomheder, der tidligere var omfattet af overenskomsten mellem Blik & Rør og BYG og nye medlemmer af Dansk Byggeri gælder følgende regler:

11. Alt blikkenslagerarbejde og alt rørarbejde udføres og afregnes efter gældende Landspriskurant for Blikkenslagerarbejde eller gældende Rørprisliste/Fjernvarmeprisliste. Der er mellem overenskomstparterne indgået tiltrædelsesaftaler til ovennævnte prislister. Der er enighed om, at de til enhver tid gældende ændringer i Landsprislisten, Rørprislisten/Fjernvarmeprislisten også får virkning for denne overenskomst.”

Sagsfremstilling

I 2010 opstod der en uoverensstemmelse mellem parterne om, hvorvidt landspriskuranten og Rørprislisten er gældende for Lind & Risør A/S.

Det var Lind & Risørs opfattelse, at virksomheden som gammelt medlem af Entreprenørforeningen ikke var omfattet af prislisterne, jf. overenskomstens § 22, stk. 11.

Heroverfor var det Blik- og Rørarbejderforbundets opfattelse, at Lind & Risør som følge af indførelse af flere arbejdsopgaver i virksomheden ikke længere kunne betragtes som en entreprenørvirksomhed, og at virksomheden derfor var omfattet af fagets prislister.

Da parterne ikke kunne blive enige, blev sagen indbragt for en faglig voldgift.

I opmandskendelse af 1. februar 2012 hedder det bl.a.:

”PÅSTANDE MV.

Klager, Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark, har nedlagt følgende påstande:

Principalt: Indklagede skal anerkende, at alt blikkenslagerarbejde og rørarbejde hos Lind & Risør A/S skal udføres og afregnes efter gældende landspriskurant for blikkenslagerarbejde eller gældende rørprisliste/fjernvarmeliste.

Subsidiært: Indklagede skal anerkende, at overenskomsten mellem Blik- og Rørforbundet i Danmark og Dansk Byggeri ikke udelukker muligheden for at iværksætte kampskridt over for tidligere medlemmer af entreprenørforeningen med henblik på at udvirke overenskomst for arbejder, der falder inden for landspriskuranten for blikkenslagerarbejde eller rørprisliste/fjernvarmeprisliste.

Indklagede, Dansk Byggeri for Lind & Risør A/S, har nedlagt følgende påstande:

Til klagers principale påstand: Frifindelse.

Til klagers subsidiære påstand: Principalt: Afvisning. Subsidiært: Frifindelse.

...

SAGENS OPLYSNINGER

Som baggrund er oplyst følgende:

Lind og Risør A/S er et ca. 30 år gammelt typehusfirma. Virksomheden begyndte som et salgsselskab, men udviklede sig kort efter til selv at udføre jord- og beton-, murer-, tømrer-, snedker, kloakarbejde osv. i forbindelse med opførelse af typehuse. I 2005 begyndte virksomheden tillige at udføre blikkenslagerarbejde, og i forsommeren 2005 ansattes den første blikkenslager i virksomheden.

Virksomheden har været medlem af Entreprenørforeningen – som i 1998 skiftede navn til Danske Entreprenører – siden 1. april 1983. Som medlem af Danske Entreprenører var virksomheden omfattet af arbejdsgiverorganisationens overenskomster, herunder Metaloverenskomsten mellem Danske Entreprenører og Dansk Metalarbejderforbund.

Den 1. januar 2003 fusionerede Danske Entreprenører med Byggeriets Arbejdsgivere (BYG) til Dansk Byggeri, og Dansk Byggeri indtrådte som arbejdsgiverpart i de respektive organisationers overenskomster. Danske Entreprenører og BYG havde i meget vidt omfang indgået parallelle overenskomster med samme modparter, således SID, TIB, Jord- og Betonarbejdernes Fagforening i København osv. Samtidig aftalte organisationerne på bygge- og anlægsområdet, hvorledes man skulle forholde sig ved indmeldelser efter 1. januar 2003.

Aftalen mellem Dansk Byggeri og SID/TIB blev praktiseret på samme måde over for alle øvrige forbund inden for bygge- og anlægsbranchen således også over for Dansk Metalarbejderforbund og Blik- og Rørarbejderforbundet i Danmark.

Dansk Byggeri udarbejdede en liste over Danske Entreprenørers og BYG's medlemmer pr. 31. december 2002. Det fremgår heraf, at Lind & Risør A/S blev betragtet som en Dansk Entreprenørvirksomhed, og at virksomheden havde været medlem siden 1983.

Op til overenskomstforhandlingerne i 2004 indledte Dansk Byggeri forhandlinger med de modstående forbund i BAT-kartellet om en sammenskrivning af Danske Entreprenørers og Byg's overenskomster. På metal/blik- og rørarbejder-området drejede det sig om følgende overenskomster: Metaloverenskomsten 2000 mellem Danske Entreprenører og Dansk Metalarbejderforbund og Aftale af 14. februar 2000 mellem BYG og Blik- og Rørarbejderforbundet. Metaloverenskomsten mellem Danske Entreprenører og Dansk Metalarbejderforbund og BYG's aftale af februar 2000 med Blik- og Rørarbejderforbundet dannede grundlag for forhandlingerne.

Ved overenskomstforhandlingerne i februar 2004 sammenskrev Dansk Byggeri og forbundene i BAT-kartellet de respektive parallelle overenskomster på den måde, at den ”største” overenskomst dannede grundlaget, og der indførtes særbestemmelser for tidligere medlemmer af henholdsvis Danske Entreprenører og BYG med henblik på ikke at forrykke de bestående overenskomstforhold som helhed.

Dansk Byggeri, Dansk Metalarbejderforbund og Blik- og Rørarbejderforbundet sammenskrev også overenskomsterne til en fælles overenskomst, og BYG's overenskomst med Blik- og Rørarbejderforbundet udgik.

Af protokollater af 26. februar og 1. marts 2004 fremgår bl.a., at der i regler for akkordarbejde som et nyt stk. 11 indførtes særbestemmelser for tidligere medlemmer af BYG og nye medlemmer af Dansk Byggeri. Som ”nye medlemmer” defineredes medlemmer, som blev optaget efter overenskomstens ikrafttrædelse den 1. marts 2004.

Fællesoverenskomsten mellem Dansk Byggeri, Dansk Metalarbejderforbund og Blik- og Rørarbejderforbundet er efterfølgende fornyet ved overenskomstforhandlingerne i 2007 og 2010.

I sommeren 2009 gennemførtes et generationsskifte hos Lind & Risør A/S, og som følge heraf etableredes et nyt selskab under samme navn. Alle aktiviteter overførtes uændret til det nye selskab. Der blev givet en orientering om generationsskiftet til medarbejderne.

...

OPMANDENS BEGRUNDELSE OG KONKLUSION

Det nye Lind & Risør A/S er omfattet af 2010 overenskomsten. Selskabet er imidlertid tillige i kraft af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomheds-overdragelse succederet i det gamle Lind & Risør A/S' retsstilling. Dette medfører, at det nye Lind & Risør A/S fortsat er omfattet af undtagelsen i overenskomstens § 22, stk. 11, vedrørende særbestemmelser for tidligere medlemmer af BYG, hvorfor virksomheden ikke er forpligtet af landspriskuranten for blikkenslagerarbejde og rørprisbestemmelsen og således eventuelt akkordarbejde alene skal behandles efter overenskomstens § 22, stk. 1-10. Klager kan således ikke få medhold i den principale påstand.

Spørgsmålet om lovligheden af iværksættelsen af kollektive kampskridt henhører efter arbejdsretslovens § 9 under arbejdsretten. Det findes bedst stemmende med denne bestemmelse, at et sådant spørgsmål må afgøres af Arbejdsretten i påkommende aktuelt tilfælde og ikke bør afgøres abstrakt af en faglige voldgiftsret som et generelt fortolkningsspørgsmål. Klagers subsidiære påstand må derfor afvises.”

I brev af 7. december 2012 meddelte Blik & Rør Kreds Sjælland-Bornholm følgende til Lind & Risør:

”Indgåelse af overenskomst.

Da fagforeningen er blevet gjort bekendt med, at Deres virksomhed udfører arbejder, som er omfattet af den selvstændige overenskomst ”Rørprislisten af 2007”, og da den overenskomst De gennem Deres medlemskab af Dansk Byggeri er omfattet af, ikke dækker dette arbejde, fremsendes hermed anmodning om tiltrædelse af ”Rørprislisten af 2007”.

”Skulle De vælge ikke at tiltræde Rørprislisten, forbeholder fagforeningen sig at iværksætte konflikt, med henblik på en opnåelse heraf.”

Da Lind & Risør ikke tiltrådte Rørprislisten, afgav Blik & Rør den 9. januar 2013 1. blokadevarsel over for virksomheden.

Sagen blev behandlet på fællesmøde den 18. januar 2013. Arbejdsgiversiden gjorde gældende, at blokaden var ulovlig, idet virksomheden allerede var overenskomstdækket for det arbejde, der ønskedes overenskomst for. Fra arbejdstagerside fastholdt man, at blokaden var lovlig. Parterne var enige om, at evt. 2. blokadevarsel tidligst kan afsendes, når der foreligger en retlig afgørelse vedrørende konfliktens lovlighed.

Parternes argumenter

Klager, Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Lind & Risør A/S, har navnlig anført, at Lind & Risør er omfattet af overenskomsten for metal- og blik- og rørarbejde, som Blik- og Rørarbejderforbundet er part i. Overenskomstens § 22, stk. 1-10 indeholder udførlige bestemmelser om akkordering, når akkordarbejde forekommer. Enhver arbejdsgiver, der er omfattet af overenskomsten, er berettiget til at anvende bestemmelserne i § 22, stk. 1-10, medmindre arbejdsgiveren er omfattet af særreglerne i overenskomstens § 22, nr. 11, og som følge heraf er forpligtet til at anvende landsprislisten for blikkenslagerarbejde eller rørprislisten/fjernvarmeprislisten. Ved opmandskendelsen af 1. februar 2012 blev det fastslået, at Lind & Risør ikke er omfattet af særreglerne i § 22, stk. 11, og at virksomheden derfor ikke er forpligtet af landspriskuranten for blikkenslagerarbejde og rørprisbestemmelsen. Ved kendelsen blev det endvidere fastslået, at eventuelt akkordarbejde i Lind & Risør alene skal behandles efter overenskomstens § 22, stk. 1-10. Med det afgivne blokadevarsel søger Blik- og Rørarbejderforbundet at presse Lind & Risør til at lade sig omfatte af en yderligere overenskomst (rørprislisten) for arbejdsopgaver, der allerede er dækket af akkorderingsbestemmelserne i overenskomsten for metal- og blik- og rørarbejde, som forbundet er part i. Det er en arbejdsretlig grundsætning, at et fagforbund ikke lovligt kan etablere konflikt over for en arbejdsgiver med henblik på at opnå overenskomst på et arbejdsområde, der allerede er dækket af en overenskomst med et andet forbund, når de to forbund begge er medlemmer af samme hovedorganisation, og denne grundsætning gør sig gældende i endnu højere grad, når forbundet er part i den allerede eksisterende overenskomst.

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Blik- og Rørarbejderforbundet, har navnlig anført, at retstilstanden forud for 2004 var den, at enten afholdt entreprenørvirksomheder sig fra at udføre blikkenslagerarbejde i videre omfang, eller også kunne Blik- og Rørarbejderforbundet iværksætte konflikt med henblik på at lade arbejdet omfatte af Landspriskurant/-Rørprisliste/Fjernvarmepreisliste, jf. herved Arbejdsrettens dom 6. januar 1993 i sag 92.205. Da overenskomsten blev udformet i 2004, var der alene tale om en sammenskrivning af de eksisterende overenskomster, og den retstilstand, som dommen fra 1993 er udtryk for, blev ikke ændret. De tidligere entreprenørvirksomheder blev med bestemmelsen i overenskomstens § 22, stk. 11, undtaget fra at skulle afregne efter Landspriskurant/Rørprisliste/Fjernvarmepreisliste, men hvis de begyndte at udføre blikkenslagerarbejde i videre omfang, havde Blik & Rør fortsat ret til at varsle konflikt med henblik på at få den pågældende virksomhed til at tiltræde fagets prislister. Det VVS-arbejde, der udføres af Lind & Risør, er ikke omfattet af overenskomsten for metal- og blik- og rørarbejde, og det forhold, at Lind & Risør efter overenskomstens § 22, stk. 11, er undtaget fra at skulle anvende Rørprislisen, afskærer ikke forbundet fra at iværksætte konflikt med henblik på at få virksomheden til at tiltræde prislisen, efter at virksomheden nu i videre omfang end forud for 2004 udfører blikkenslagerarbejde. I modsat fald vil samme arbejde blive aflønnet forskelligt, alt efter hvornår virksomheden er blevet medlem af Dansk Byggeri. Opmandskendelsen har ikke taget stilling til, om Blik- og Rørarbejderforbundet kan konflikte i det foreliggende tilfælde, idet forbundets subsidiære påstand om muligheden for at iværksætte kollektive kampskridt med henblik på at udvirke overenskomst for arbejder, der falder inden for bl.a. rørprislisen, blev afvist med henvisning til, at dette spørgsmål henhører under Arbejdsretten.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Spørgsmålet under nærværende sag er, om Blik- og Rørarbejderforbundet lovligt kan varsle konflikt med henblik på at få Lind & Risør A/S til at tiltræde Rørprislisen.

Ved opmandskendelsen af 1. februar 2012 blev det fastslået, at Lind & Risør A/S ikke er omfattet af overenskomstens § 22, stk. 11, og virksomheden blev derfor frifundet for påstanden om at skulle anerkende, at ”alt blikkenslagerarbejde og rørarbejde hos Lind & Risør A/S skal udføres og afregnes efter gældende landspriskurant for blikkenslagerarbejde eller gældende rørprisliste/fjernvarmeliste.” I opmandens kendelse er det endvidere anført, at ”eventuelt akkordarbejde alene skal behandles efter overenskomstens § 22, stk. 1-10.”

Det må derfor lægges til grund, at overenskomstens akkordbestemmelser i § 22, stk. 1-10, finder anvendelse på det blikkenslager- og rørarbejde, der udføres af Lind & Risør.

Da det pågældende arbejde hos Lind & Risør således er dækket af overenskomsten for metal- og blik- og rørarbejde, som Blik- og Rørarbejderforbundet er part i, kan forbundet ikke lovligt i overenskomstperioden iværksætte konflikt med henblik på at få Lind & Risør til at tiltræde den Rørprisliste, som virksomheden efter samme overenskomsts § 22, stk. 11, er undtaget fra.

Arbejdsretten tager herefter klagers påstande til følge.

Thi kendes for ret:

Blik- og Rørarbejderforbundet skal anerkende, at forbundets blokadevarsel af 9. januar 2013 er ulovligt.

Blik- og Rørarbejderforbundet skal tilbagekalde blokadevarsel af 9. januar 2013.

I sagsomkostninger for Arbejdsretten skal Landsorganisationen i Danmark for Blik- og Rørarbejderforbundet inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

Poul Dahl Jensen